

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра маркетингу

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
КУЛЬТУРА ТА ЕТИКА ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ

підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 075 Маркетинг
освітньо-професійної програми *Маркетинг*

Силабус освітнього компонента КУЛЬТУРА ТА ЕТИКА ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ
підготовки бакалавра, галузі знань 07 Управління та адміністрування,
спеціальності 075 Маркетинг, за освітньою програмою Маркетинг.

Розробник: Рейкін В. С., професор кафедри маркетингу, д.е.н., професор

Гарант освітньо-професійної програми:

Алла ЛЯЛЮК

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри маркетингу

протокол № 1 від 11.09.2024 р.

Завідувач кафедри

Тетяна САК

© Рейкін В. С., 2024 р.

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління і адміністрування 075 Маркетинг Маркетинг Перший (бакалаврський)	Нормативна
Кількість годин/кредитів 180 / 6		Рік навчання 2024-2025
		Семестр 1-ий
		Лекції 30 год.
		Практичні (семінарські) 32 год.
		Самостійна робота 106 год.
		Консультації 12 год.
Форма контролю: екзамен		
Мова навчання		Українська
Сторінка курсу в Microsoft Teams: Культура та етика ведення бізнесу Загальне Microsoft Teams		

II. Інформація про викладача

Рейкін Віталій Самсонович – д.е.н., професор, професор кафедри маркетингу

Контактна інформація викладача:

Телефон 0509262369

Електронна пошта: Reikin.Vitaliy@vnu.edu.ua

Дні занять розміщено на <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

Адреса викладання курсу: вул. Винниченка, 28, корпус G ВНУ імені Лесі Українки

III. Опис дисципліни

1. Анотація освітнього компонента. Освітній компонент «Культура та етика ведення бізнесу» належить до нормативних, забезпечує формування знань, вмінь і здатностей майбутніх фахівців щодо сучасних принципів, правил та норм етики ведення бізнесу, а також аспектів їх практичного використання; є одним з базових компонентів підготовки фахівців-логістів і призначений для поглибленого вивчення питань, пов'язаних з особливостями ведення ефективної діяльності у сфері бізнесу.

2. Пререквізити: освітній компонент «Культура та етика ведення бізнесу» викладається в 1-му семестрі, за своїм змістом є вступним для подальшого вивчення низки базових освітніх компонентів.

Постреквізити: правові основи громадянського суспільства, маркетинг, менеджмент.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета вивчення освітнього компонента – формування загальних компетентностей майбутніх фахівців в контексті дотримання традицій культури та сучасної етики при веденні бізнес-діяльності.

Основні завдання освітнього компонента: вивчення категорій етики та культура, розвиток навичок культури та ділової етики у сфері бізнесу, формування корпоративної культури, іміджу та репутації підприємства, налагодження стосунків між діловими партнерами та найманим персоналом.

4. Результати навчання (компетентності).

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь яких інших проявів недоброчесності.

Фахові компетентності

ФК13. Здатність планування і провадження ефективної маркетингової діяльності ринкового суб'єкта в кросфункціональному розрізі.

Програмні результати навчання

ПРН15. Діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних принципів маркетингу, поваги до культурного різноманіття та цінностей громадянського суспільства з дотриманням прав і свобод особистості.

ПРН18. Демонструвати відповідальність у ставленні до моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства у професійній маркетинговій діяльності.

5. Структура освітнього компонента.

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бал
Змістовий модуль 1. Основи культури та етики ведення бізнесу						
Тема 1. Ретроспектива та еволюція морально-етичних ідей	18	4	4	9	1	ФО (1), Д (1), Р (1) / 3
Тема 2. Етика і соціальна відповідальність бізнесу	14	2	2	9	1	Т (1), К (1), Р (1) / 3
Тема 3. Етичний кодекс бізнесу	14	2	2	9	1	ФО (1), Т (1), Р (1) / 3
Тема 4. Професійна етика	14	2	2	9	1	Т (1), Д (1), Р (1) / 3
Тема 5. Специфіка культури та етики ведення бізнесу в країнах Європи та США	18	4	4	9	1	ФО (1), Т (1), К (1), Р (1) / 4
Тема 6. Особливості культури та етики ведення бізнесу в країнах Азії	16	2	4	9	1	ФО (1), Т (1), К (1), Р (1) / 4
Разом за модулем 1	94	16	18	54	6	max 20 балів
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти культури та етики ведення бізнесу						

Тема 7. Етика взаємовідносин підприємства і працівників	18	4	4	9	1	ФО (1), Т (1), К (1), Р (1) / 4
Тема 8. Етичні норми ділового спілкування	14	2	2	9	1	ФО (1), Т (1), Р (1) / 3
Тема 9. Діловий етикет як основа поведінки	14	2	2	9	1	ФО (1), Т (1), Д (1) / 3
Тема 10. Імідж та ділова атрибутика підприємства	14	2	2	9	1	ФО (1), Т(1), К (1) / 3
Тема 11. Корпоративна культура організацій	14	2	2	9	1	ФО (1), Т (1), Р (1), Д (1) / 4
Тема 12. Культура публічного виступу	12	2	2	7	1	ФО (1), Т (1), К (1) / 3
Разом за модулем 2	86	14	14	52	6	max 20 балів
Види підсумкових робіт						60
Модульна контрольна робота 1						МКР/ 30 балів
Модульна контрольна робота 2						МКР/ 30 балів
Всього годин / Балів	180	30	32	106	12	max 100 балів

Форма контролю: поточне оцінювання (фронтальне опитування (ФО), тести (Т), написання рефератів (Р), дискусія (Д), розгляд кейсів (К)), МКР – модульна контрольна робота.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота з освітнього компонента «Культура та етика ведення бізнесу» передбачає: підготовку до практичних занять; опрацювання лекційного матеріалу; підготовку до усіх видів контролю, зокрема написання контрольних робіт та оцінювання рівня та вчасності виконання завдань. Завдання самостійної роботи здобувачів вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни; повністю виконані; не мають логічних і розрахункових помилок. Прийом і консультування щодо виконання завдань самостійної роботи здобувачів проводяться викладачем згідно встановленого графіку.

Самостійна робота полягає в підготовці до контрольного оцінювання за питаннями, підготовленими викладачем на основі лекційного матеріалу та з використанням відповідного навчально-методичного забезпечення. Питання та завдання для самостійної роботи визначені відповідними темами освітнього компонента та містяться в електронному курсі Teams: [Культура та етика ведення бізнесу | Загальне | Microsoft Teams](#).

IV. Політика оцінювання

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно

затвердженого графіка.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти визначається Положенням про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<http://surl.li/qbxvmw>).

Політика щодо академічної доброчесності окреслюється Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/jntduw>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено за пропущені теми.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів: здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали за умови, що тематика публікацій відповідає змісту тем освітнього компонента; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

Освоєння освітнього компонента «Культура та етика ведення бізнесу» сприятиме отриманню таких Soft skills як критичне мислення (логічне мислення, вміння спостерігати і виявляти суть, навички нестандартного мислення, адаптивність, здатність позитивно сприймати зміни) та емоційний інтелект (позитивне мислення).

V. Підсумковий контроль

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/ukitbu>).

Підсумковий семестровий контроль у вигляді екзамену передбачає оцінку засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу на підставі результатів виконання ним усіх видів запланованої навчальної роботи впродовж семестру та враховує бали поточного (40 балів) та підсумкового оцінювання (у вигляді модульних контрольних робіт та/або іспиту (60 балів)).

Підсумкова семестрова оцінка виставляється без складання іспиту, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом освітнього компоненту, і набрав при цьому 75 балів і більше. Така оцінка виставляється у день проведення екзамену за умови обов'язкової присутності здобувача освіти. У разі незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, здобувач освіти складає екзамен (60 балів), а його результат за модульні контрольні роботи анулюється.

Екзаменаційна оцінка визначається в балах від 0 до 60 балів за результатами виконання екзаменаційних завдань: два теоретичні питання (по 20 балів за правильну відповідь) та 20 тестових завдань (по 1 балу за кожен тест) відповідно до програми курсу.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік питань на екзамен

1. Дуалістична сутність етики.
2. Погляди на етику філософів Стародавнього світу.
3. Етика стоїцизму та епохи Середньовіччя.
4. Фізіократизм та етика капіталістичного періоду.
5. Ринкова рівновага та етика сучасного періоду.
6. Сутність та генезис соціальної відповідальності бізнесу.
7. Рівні соціальної відповідальності бізнесу.
8. Корпоративна соціальна відповідальність як складова репутації.
9. Сутність та види етичних кодексів в бізнесі.
10. Корпоративні кодекси.
11. Основні принципи етики.
12. Основні поняття професійної етики.
13. Професійний розвиток, вигорання та стрес.
14. Професійні кодекси.
15. Особливості ведення бізнесу в Англії.
16. Специфіка ділової етики в країнах ЄС.
17. Особливості етики бізнесу у США.
18. Особливості бізнес-менталітету суб'єктів господарювання Китаю.
19. Специфіка культури та етики ведення бізнесу в Японії.
20. Ісламська економічна та світоглядна система в арабських країнах.
21. Мораль у структурі відносин «фірма-найманий працівник».
22. Найм та звільнення з роботи.
23. Етико-психологічні основи взаємин керівника і підлеглих.
24. Гендерні засади ділових відносин в організації.
25. Особливості взаємин з колегами, клієнтами та партнерами.
26. Корпоративна культура, її суть та функції.
27. Рівні корпоративної культури.
28. Корпоративна репутація та корпоративний імідж.
29. Основні компоненти корпоративної культури.
30. Спілкування як взаємодія, функції спілкування.
31. Різновиди, форми та рівні ділового спілкування.
32. Бар'єри у спілкуванні та способи їх подолання.
33. Невербальні засоби спілкування.
34. Публічний виступ та його види.
35. Бізнес-етикет: його сутність та правила.
36. Основні види етикету.
37. Особливості міжнародного бізнес-етикету.
38. Поняття «імідж», «репутація», «гудвіл».
39. Корпоративний імідж: складові, способи формування та корекції.
40. Корпоративна культура фірми.
41. Імідж керівника.
42. Корпоративна атрибутика.
43. Діловий одяг.
44. Культура публічного виступу.
45. Сучасний службовий етикет.
46. Етичні норми ділового спілкування.
47. Етика та етикет у ділових міжнародних стосунках бізнесменів.
48. Характеристика вітчизняної бізнес-культури.

49. Професійна культура підприємницької діяльності.
50. Особливості національної бізнес-культури в Україні.

VI. Шкала оцінювання

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді екзамену здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у шкалу ECTS та лінгвістичну оцінку.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

Критерії оцінювання результатів навчання:

90-100 балів (відмінно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в повному обсязі, у встановлені терміни й повно виконав завдання поточного оцінювання; відповіді правильні, обґрунтовані, логічні, містять аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки та прослідковується активність здобувача працює протягом усього курсу.

82–89 балів (дуже добре): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; виконав більшу частину завдань поточного оцінювання; відповіді здебільшого правильні, усі передбачені силабусом навчальні завдання виконані, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані.

75-81 балів (добре): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання; усі передбачені завдання виконані; деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо.

67-74 балів (задовільно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених силабусом завдань виконано.

60-66 балів (достатньо): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на прийнятному рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених силабусом завдань не виконані або виконані із значною кількістю помилок.

1-59 балів (незадовільно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Дученко М. М., Шевчук О. А. Бізнес-етика: конспект лекцій. КПП ім. Ігоря Сікорського, 2020. 56 с.
2. Балджи М. Д. Етика бізнесу: навчальний посібник. К. : ФОП Гуляєва В.М., 2021. 332 с.

3. Педько А. Б. Основи підприємництва і бізнес-культури: навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2022. 168 с.
4. Рейкін В. С. Культура та етика ведення бізнесу : конспект лекцій. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024. 96 с.
5. Рейкін В. С. Культура та етика ведення бізнесу : методичні вказівки до практичних занять. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024. 44 с.
6. Рейкін В. С. Культура та етика ведення бізнесу : методичні вказівки до самостійної роботи. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024. 43 с.

Додаткова

7. Вараксіна О., Шульга В. Роль корпоративної культури у сучасному бізнес-середовищі. *Економіка та суспільство*. №49. 2023. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-63>.
8. Рейкін В.С. Оцінка впливу маркетингу на прийняття рішень споживачами у різних культурних контекстах. *Ефективна економіка*. 2024. №9. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.9.1>
8. Рейкін В.С. Етичні та інституціональні аспекти культури бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2024. № 65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-16>
9. Орлова К. Є., Бірюченко С. Ю. Етика бізнесу як об'єкт наукового дослідження. *Економіка, управління та адміністрування*. №1 (99). 2022. С. 76-82. [https://doi.org/10.26642/ema-2022-1\(99\)-76-82](https://doi.org/10.26642/ema-2022-1(99)-76-82).
10. Химич І. Г., Кужда Т. І., Юрик Н. Є. Бізнес-культура: типи моделей організаційної культури підприємства. *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія «Економіка та управління». № 7. 2023. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-04-01>.
11. Українська асоціація маркетингу. Офіційний сайт : <http://uam.in.ua>.
12. Godfrey Paul C., Jacobus Laura E. Ethics and Business: An Integrated Approach for Business and Personal Success, International Adaptation. Wiley. John Wiley & Sons, 2022. P. 272.
13. Sarah Duncan. The Ethical Business Book: A practical, non-preachy guide to business sustainability. LID Publishing, 2021. P. 184.